

Megjelenik e lap miudennap,
pénteket kivéve.

Előfizetési ár:
Helyben a hátralévő szünetnyre 2 frt. 50 kr.
Vidékre " " 3 " — "
Helyben egy óra 1 " oszt. ért.

Mindennemű hirdetések elfogad-
tatnak: kétszer hasábozott sorért
5 újkr., ismétléseknél 3 újkr.
Kincstári díj minden hirdetésről 20 újkr.

Hogyan kell megítélni a színészt ?

(vége.)

Az indulatok legzajosabb kitérésénél sem szabad feledni a színésznek, hogy a színpad nem tűr semmit mi a szemet vagy fület sérti. Nem tűri az a rikoltást, orditozást, tagok torzítását, szemfelforgatásokat, kezekkel szilaj hadazást, hajtépést, haldokló erőszakos csuklást, hörgést, földön hempergést sat. mikkel a színész a túlpró-
zai élethűséget, valódiságot igen is hatásossá ten-
ni kívánja. E részben olykor jelesebb színészeink
is botlanak. Ritka tehetségű elhunyt jeles Lend-
vaynknak olykori haldoklásai sem valának e túl-
hajtástól mentek.

Színészeink, különösebben színésznőink közt
nem ritka az eset, hogy a hiúságnak hajlók fel-
áldozni, különösen öltözködésben a szerep jelle-
mét, s inkább kívánják a színpadon tetszelgő
nők, mint tetszelgő színésznők lenni. Ám legyen,
hol a szerep jelleme mást nem parancsol! de iz-

léses öltözködést (nem pompást, drágát értek),
mindenesetre egyik főelőnyének és tulajdonának
tartom a színésznőnek. Hollósy Cornelia, Lend-
vay-Latkócziné és Bulyovszkyné öltözködéseik
mindenkor kellemesen hatottak a nézőkre.

Nagy előnye a színésznek az érczes hang,
milyen volt a Bartháé, s a színésznőnek a csen-
gő, besimuló női orgán, milyen volt egykor a
Lendvayné, és milyen már gyermekéje óta a
Bulyovszkyné. Nagy szerencse színészekre és
színésznőkre nézve a tájszójárástól mentesség, az
oly helyes hangozás (accentuatio), mely nem az
ország egyik vagy másik tájszójárásával, hanem
az irodalommal öltve kart, ejti a szótagokat. Ha-
zánkban alkalmasint a miskolci és zempléni hegy-
aljai szóejtések a legbiztosabbak, melyek azon-
ban a szépirodalom remekei utáni kiképzést nem
rekesztik ki. — A szavalásról csak annyit jegy-
zek meg ezuttal, hogy a színész gondosan ke-
rülje a monotoniát, a hamis pathost, a párbeszé-
dekben (dialogokban) pedig ne hagyja messze,
csak nemesítse a fesztelen társalgási hangváltó-
zatokat.

Végre alphája és mellőzhellen föltétele a színész jeles játékának és érdemének, ha egykor úgy mint máskor, tudja szerepét s a sugóra nem szorul. Különbön elő nem készítheti az indulatokat, figyelme megoszlik, kapkod és érthetlennül szaval. Ekkor a néző kapja kalapját s morogva hagyja oda a színházat. Ily hanyagságon kaptak olykor jelesebb színészeink is, kiknek hamaiknak kedvezek. Leginkább oly darabokban történik az, mely már többször adatván, a színész benne fölöslegesnek véli a memorizálást és sugó segélyével átbúni remél; vagy oly alkalmakkal, midőn közbejött mulatozások vették el keedvét és idejét a szerep betanulásától. De felednie a színésznek soha sem volna szabad, hogy a közönség oly tiszteletes testület, melynek irányában folytonos kegyelettel tartozik; s annak elébe szerep nemtudással lépni fel, a valódi szemtelenségek sorába tartozik. Azonban azon számos évék alatt, mikben nemzeti színházunknak sűrűbb látogatója voltam, alig emlékszem, hogy személyzetének jobbjai, nevezetesen Szentpétery, Egressi, Lendvay, Szilágyi, Jókainé, Komlósy Ida, Lendvayné, Bulyovszkyné sat. valaha szerepeiket nem tudva léptek volna fel; mi szép kegyeletre mutat, úgy a közönség, mint saját hirnevők iránt.

Sokat lehetne még a színész kellő megitélése tárgyában felhordani; de ezuttal figyelemébrésztésül legyen ennyi elég. Csak ezekből is láthatni fogja közönségünk, hogy a színészi önképzés nem könnyű dolog s kiváló méltatást érdemel; azért kivivott babérjától nem kell őt mellékes tekintetéből megfosztani. Másfelől a színész is érteni fogja: mily czél és eszközök állanak előtte? Az avatott s képzeltség szép pontjára vergődött színművész pedig nem fogja elbizni magát, nem fogja feledni azon emlékeztetésemet, melyet már máskor is érintettem, hogy a művészet édig erő lajtorja, melynek több kevesebb fokain fölhághatni ugyan; de mindnyájan szinte az édig nem; ezért a színművész ne azon lajtorjafokokra sandítson, mikén már túlhágott, hanem azok után sovároogjon, mik még fölötte állanak.

Fáy András.

A PAJKOS ISKOLAGYEREKEK.

Bolozat 1 felvonásban, dalokkal. Irtá Nesztroi,
magyarosítá Havi Mihály.

SZEMÉLYZET.

Felhósi, birtokos.
Kondor, tanácsnok
Kurucz, ideiglenes magister loci.
Náncsi, leánya
Fontos, gazdasági intendans.
Gyuricza, fia.
Nyalánkné, kulcsárné a kastélyban.
Vilmoska, fia.
Gondos Ferencz, praeceptor.
Petrezselyem Ferencz, az erdősz fia.
Lószór Balázs, lovászmester fia.
Goromba Sebestyén, az Inspector fia.
Goliat Kristóf, a tisztii irnok fia.
Róka Antal.
Bábi, Kurucz öreg gazdasszonya.
Két trombitás.
Egy dobos.
Egy komornyik.
Egy vadász.
1-ső } inas.
2-dik }
A gyermekek szülei.

A dolog történik a báró kastélyában, Kurucz lakában, az iskolában, s tart reggeltől estig.

ELSŐ JELENÉS.

Kondor és Gondos (a közép ajtón be, az első egyszerű felsőökönyben, az utóbbi egy papirosba takart könyvesomagot hoz)

Gondos. Mint mondám, otthon nincs, ma reggel már találkozám vele (a csomagot egy padra teszi.) De ha itt ohajtana őt megvárni.

Kondor. A postától idáig mindig róla beszélt ön, s oly élénken festé le, hogy az első találkozásra megismerném, de úgy látszik, hogy ön tulságos szeretettel —

Gondos. (belevög) A tanító ur valóban, derék és jó szívű ember.

Kondor. Ugy hallom, hogy itt az iskolai tanítási rendszer meg lesz változtatva, s tán a személyzet is? mit mond erre?

Gondos. (kevessé tétovázva) Tudja Isten. (magában) Ez az idegen némileg gögösnek tetszik nekem, és

Kondor. Ne tartson attól, hogy ön őszinteségével talán az iskolamesternek ártana.

Gondos. Nem is érdemelne, hanem a kedves fiatalság az öregnek némileg fejére nő, és módnélkül pajkos, ez az egész.

Kondor. Az öreg iskolamester sorsa rendszeren ez, mert az öregség nem elégséges arra, hogy a fiatalságot illő respectusba tartsa, sőt sokszor éppen az ellenkezőt idézi elő, — hanem ez esetben önnek kellene — hiszen ön segéd.

Gondos. Ah ha az volnék. De ő e címet teljességgel nem akarja rám ruházni. Attentor, vagy vigyázó — ez az a minék engem tart, ez által teáintélyemet megkissébbíti, s akadályoz úgy működnöm, miként akarnék.

Kondor. Gyűlöli önt?

Gondos. Nem, de mit tulajdonképpen nem is lehet rossz neven venni; aggódik, hogy biztos állomását talán elveszít, és a világot sem akarja éreztetni, hogy öregsége miatt segédre van szüksége.

Kondor. (gondolkozás után) No, no — majd meglátjuk.

Gondos. Szabad-e nekem is kérdeznem, kihez van szerencsém?

Kondor. Én — én — én a tanácsnok urnál irni segíték.

Gondos. (magában) Csak egy irnok s engem ennyire kifartatni, nem számám.

Kondor. Isten önnel!

Gondos. (magában). Nem gondólna az ember, hogy az efféle madarak. (fenn) Szabad legyen kikisérnem. (el mind ketten)

MÁSODIK JELENÉS.

Náncsi (balról egy kefeseprüvel.)

Már egy órája, hogy várakoztat magára, ez csunyaság, ezt nem érdemlem, (a katedrához megy porozni) furcsa érzést gerjeszt, ha az ember egy katedra előtt áll, ha mindjárt csak azért is, hogy leporozza. Ez a pór itt iskolapór, az iskolapórbán tudomány rejlik, a tudományban terem a pedántság, a pedántságban terem a hideg szigorúság, és erre van most szükségem, hogy a mos-siót illetőleg meg examináljam. (fellép a katedrába)

(folytatjuk.)

Vegyések.

— Bulyovszki asszony Gothában folytatja vendégszereplését az udvar magas feltzésére, és a közönség meglegedésére — — Lepouvreur Adrien, Sapho, Marlborough hercegnő és Pompadour marquisné

a Nartiss című drámában lesznek legközelebbi szerepei.

— A berlini Victoria színház építetése roppant költségbe kerülvén, megnyitása után a rögtöni bukás vesztélyének volt kitéve, melyen a leleményes színház tulajdonos akként segített, hogy jeles olasz operát szerződtetett, mely a legnagyobb sikerrel kezdé meg előadásait. Ugyan ott Sgra di Ruda fog mint Lucia föllépni, ki a berlini lapok szerint magyar születésű, s a párisi színpadokon, valamint Velenczében a Fenice színházban is minő művésznő ismerletett el.

— A Kazinczy-ünnep Szászvárosban a lelkes orvosstudor Lészay Dániel ur vezetése alatt január 15-én tartatott meg az ottani ev. ref. paplak nagy termében, s több e célra berendezett szobában. Mindkét nemből, s a bennszülött különböző nemzetek részéről is öszvesen több százra menő közönség gyült össze, hol legelőbb is mükedvelők által Pap Ádám algymnasiumi tanító vezérlete alatt Kölcsey himnusza énekeltelett. Orvostudor s egykori orsz. gyűlési követ Lészay Dániel ur hatásteljes beszéddel nyitá meg az innepélyt, mely beszéd annál érdekesebb volt, mert a köztisztelőtű szónok még zsenge fiatalságában Kazinczyval ismeretségben állott. Dáné István reform. lelkész ur Kazinczy életrajzát adta elő. Utána a buzgó hazafi m. Makray László ur szónokolt, ki nemzetünk dicső múltját, s mostani szellemi fejlettségét jövő felvirágzásunk kezességül mutatá fel. Medgyes Bálint ur szavaltá Szász Károly kőszoruzott költeményét. Lészay János ur a „Szózat”-ot. Végre ref. lelkész Pap István ur szép szónoklattal zárta be az innepélyt. Szünetek alatt a zenekar énekel alkalmai éneket. A terem falai Kazinczy s több magyar író arcképével voltak díszítve. Az innepélyt vig lakoma s lelkes toastok követték, 104 személy vett ebben részt. Itt aláírási iv indittatott közre, s 200 frint iratott alá a Kazinczy-alapítvány részére 50 frint levonásával, mely Kazinczy-alapítvány cím alatt egy állandó éneklőkar alapjául tétetett le. Az innepélyen mondott beszédek ugyanezen alapítvány javára kinyomatni határozottak. Mind az innepélyben mind a lakomában nemcsak a magyar, de más ajku hazánkfiai is, hazafias öszeérzéssel vettek részt. (Kol. Közl.)

Erkeztek.

- ^{26/1} Kun János, földbirtokos, Algyógyról.
Vojth Miklós, „ Szamosujvárról.
^{26/1} Báró Kemény János, N. Eayedről.
Báró Kemény Gábor, N. Eoyedről.
Aritorovics F., magánzó, Brassóból.
Dariort László, cs. k. kerületi főnök, Gyaluból.
Grndhardt Lipót cs. k. kerületi főnök, Mócscról,
Hosszu Theophil, cs. k. kerületi irnok, Mócscról.
Dósa Sándor, földbirtokos, Palatkáról.
Simai György, „ Szamosujvárról.
Kabos József, „ Somajról.

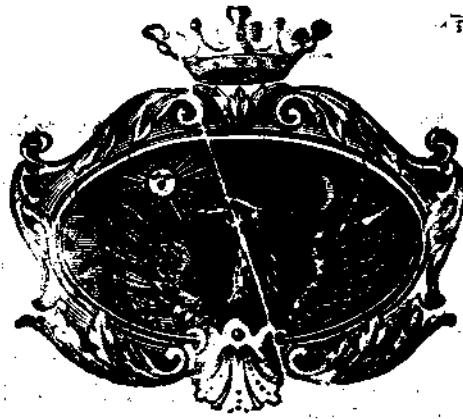
Elutaztak:

- ^{26/1} Farkas János, földbirtokos, R.-Kereszturra.
Pálfi Domokos, „ Gálfalvára.
Balog János, „ Tordára.
Kabos Daniel, „ Farnosra.
Miksa Kálmán, földb., Hadrevbe.
Miksa Imre, földb., „
^{29/1} Altman József, kereskedő, Verespatakra.
Arany Bela, földbirtokos, Alvinczre.

4-dik bérlet

8-ik szám

NEUZETI

SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélyvel.

Kolozsvártt, ma, kedden, január 31-én, 1860.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHÁLY igazgatása alatti dalszínház által adatik:

A

Eredeti történeli opéra 3 felv. Szövegét írta Kirchlener, zenéjét Császár György.

Személyzet.

IV-dik Béla, magyar király	Szücs.		Andorási Lajos, magyar nemes ifju	Follinus.
Kutben, kun király	Bokor.		1-ső	Alajos.
Uzád, kun herczeg	Gerecs.		2-ik	Vadász.
Retel, Uzád rokona s barátja	Baráti.		3-ik	Totfalusi.
Margit, Árvai gróf leánya, Béla neveltje	Fridrikné.		4-ik	Palatkai.
Miksa, barátnéja . . . ;	Lang B.			

Magyar és kun ifjak, seregek, parasztok, harczosok. Történethely: Első felvonásban Béla udvara, a többiben Ónod vára.

Az operában előforduló **ketős magyar tanczot** eljárja Mayer Luiza és Ferdinánd.

Bodorfi beteg.

Helyek ára : Zártszék 70 kr. Földszint 42 kr. Altiszti jegy 21 kr.
Karzat 15 kr. osztr. ért.

Kezdeté fél 7 órakor, vége 9 után.